

Kohti yhden luukun e-kirjastoa

Virva Nousiainen-Hiiri (YTM, EMBA)

Kuntien yhteinen e-kirjasto –hankkeen omistaja
Helsingin kaupunginkirjasto

Taustaa

Hankkeet taustalla

- Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin 2011-2014
 - Rahoitus OKM
- Next Media e-reading –hanke 2010-2014
 - Helsingin kaupunginkirjasto osallistui omalla rahoituksellaan hankkeeseen vuosina 2012-2014 Kansalliskirjaston kanssa
- Yleisten kirjastojen konsortio 2014-2023
 - Osallistuvien kuntien yhteinen rahoitus

Kohti yhden luukun e-kirjastoa – e-kirjastohanke ja digimediahanke

- Yleisten kirjastojen e-kirjaston kehittäminen 2021-2023
 - Rahoitus Eduskunta / OKM
- Digimediahanke: selvitystyö 2020-2021
 - Rahoitus OKM
- Helsingin kaupunginkirjasto on toiminut hankkeiden toteuttajana ja koordinaattorina sekä Yleisten kirjastojen konsortion vastuukuntana

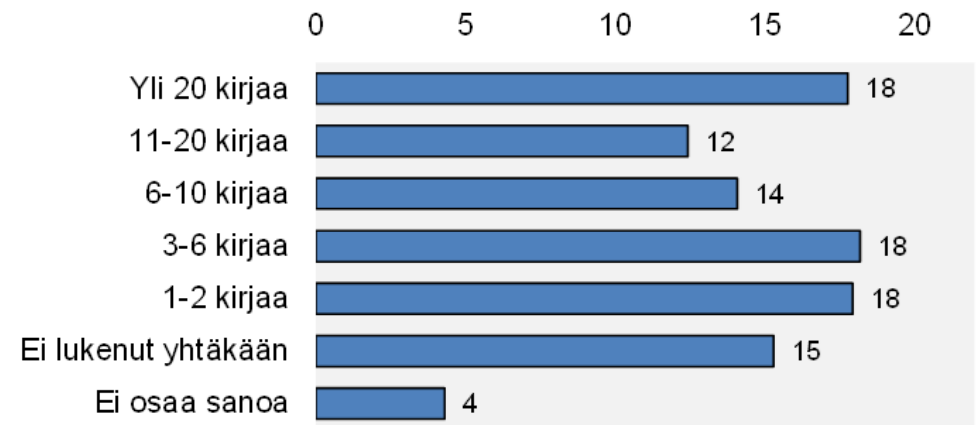
Miksi e-kirjastohanke ja digimediahanke?

- Suomalaiset rakastavat kirjastojaan, ja yksi niiden olennaisimmista tehtävistä on tarjota tarinoita, tietoa ja elämyksiä jokaiselle tasavertaisesti.
 - Kirjastojen e-aineiston kokoelma on kuitenkin jakautunut usealle eri palvelualustalle, joita on vaikea käyttää ja joihin pääsy riippuu asuinkunnasta. Eri alustat eivät ole kirjastojen itsensä hallinnassa. Kokonaisuus on käyttäjälleen sekava.
- Hankkeissa selvitettiin lähtökohtia ja luotiin toimintamalleja yleisten kirjastojen ja kuntien yhteiseen e-kirjaston toteuttamiseksi.

Miksi e-aineistoja kirjastoihin?

- Kirjastojen monimuotoinen työ sisältöjen parissa tukee käyttäjien lukutaitoa
- Kirjastojen on huomioitava erilaiset käyttäjäryhmät
- Kirjastolaki 6 §: pääsy aineistoihin, monipuolinen ja uudistuva kokoelma

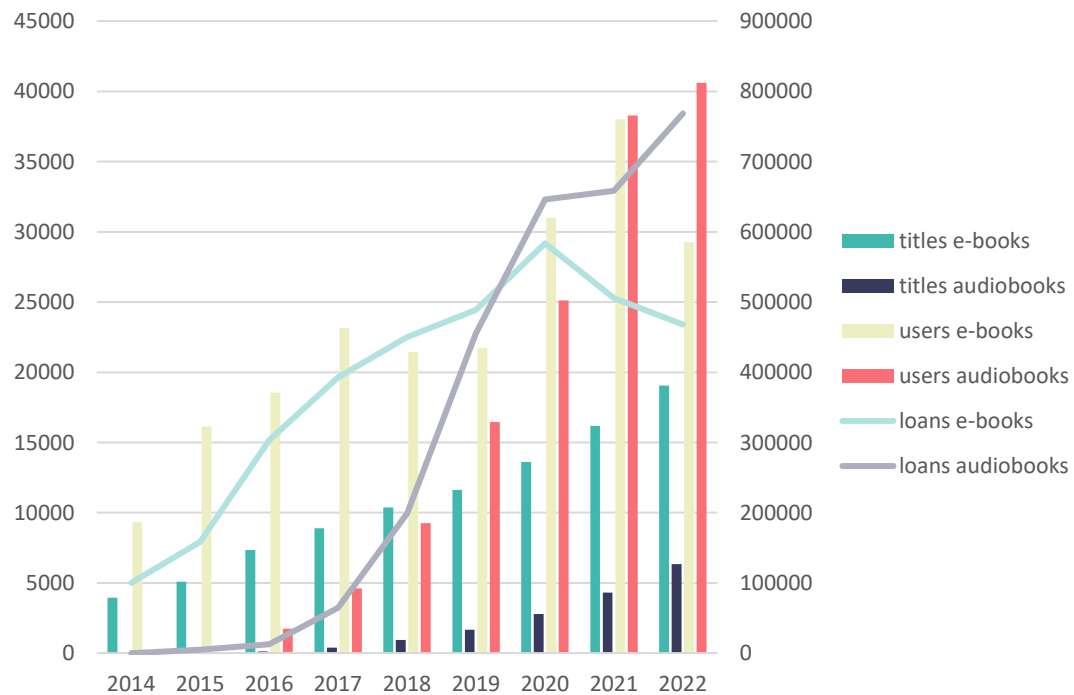
VUODEN 2022 AIKANA LUETUT KIRJAT (%), n=1697

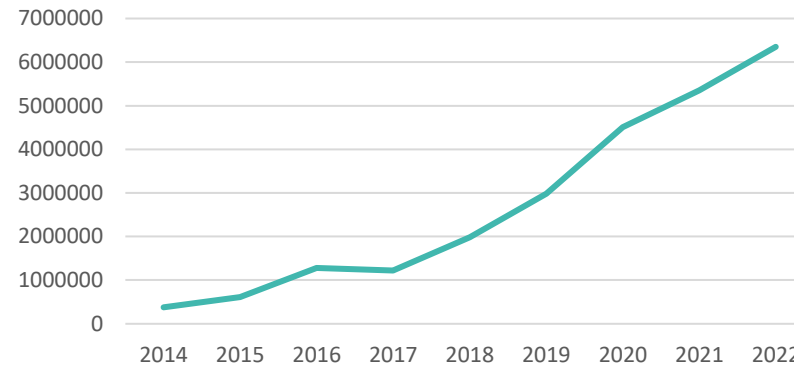
Lähde: Yleisten kirjastojen konsortio & e-kirjastohanke / Kantar, Kansalaiset ja e-aineistot -tutkimus

E-aineistojen käyttö Suomessa

e- ja äänikirjat

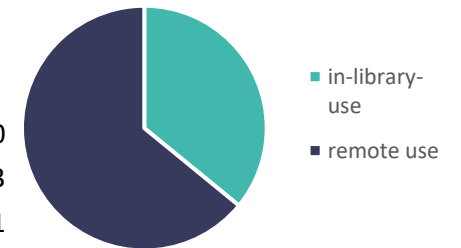

digitaaliset lehdet

Paikalliskäytön osuus

	in-library-use	remote use	sum
ePress newspapers	1 685 340		1 685 340
ePress magazines	501 323	3 125 760	3 627 083
PressReader	94 936	945 985	1 040 921
			6 353 344

Sisältökentän hyvinvointi on yhteinen etu

- Ilman monipuolisia ja laadukkaita sisältöjä ei ole kirjastoja.
- Kirjastojen intresseihin kuuluu kirja- ja sisältöalan toimijoiden tavoin suomalaisen kirjallisuuden, sisällöntuotannon ja kustannustoiminnan kukoistus.
- Kirjastojen monimuotoinen työ tuo esiin Suomessa julkaistujen aineistojen sisältöjä ja edistää käyttäjien lukutaitoa sekä digitaalisen aineiston yhteydessä myös teknologian omaksumista.

Toteutus

Digimediahanke ja e-kirjastohanke

Kohti yhteistä e-kirjastoa: tavoitteena parempi käyttäjäkokemus ja tasa-arvo

- Yhteistyö ympäri Suomen keskeistä
- Turvataan kirjastopalvelujen yhdenvertainen saavutettavuus eri puolilla Suomea myös digitaalisten sisältöjen osalta
- Saumaton osa kuntien kirjastopalvelua
- Yksi yhteinen kokoelma kaikille mukaan liittyville
- Kokoelma saatavissa helposti yhdeltä alustalta
 - käyttäjillä on saumaton pääsy aineistoihin
 - hämmentävän käyttäjäkokemuksen sijasta tarjolla e-kirjaston mobiilisovellus ja myöhemmin myös verkkosivu e-kirjasto.fi, jonka kautta koko e-kirjasto on käytettävissä
 - mahdollistaa helpomman ja selkeämmän tilastoinnin

Mitä ja miten?

- Käyttäjänäkökulma edellä, kirjastojen realiteetit huomioiden, sidosryhmiä kunnioittaen
- Kokeiluja, pilotointeja, ratkaisujen muotoilua, tiedonkeruuta markkinavuoropuheluiden ja selvitysten kautta
- Toiminnan läpinäkyvyys, eri sidosryhmien huomiointi ja verkostoyhteistyö
- Ketterä ajattelu projektihallinnassa ja teknologiakehityksessä

E-kirjastohankkeen projektiryhmä

- Projektiasiantuntija / kirjastojen verkostoyhteistyö Seija Laitinen-Kuisma
- Projektiasiantuntija / teknologia Joonas Kutilainen-Pennanen
- Projektiasiantuntija / viestintä Marjo Haatainen
- Projektin omistaja Virva Nousiainen-Hiiri
- Projektipäällikkö Suvi Sivulainen
- Projektiasiantuntija / kustannusalan verkostoyhteistyö Anna Tuomikoski

E-kirjastohankkeen osaprojektit

Teknologiaratkaisu: osaprojektia koordinoi projektiasiantuntija / teknologia

- Teknologiakokonaisuuden yksityiskohtien tarkentaminen, media-alustan pilotoinnit, hankintapolku, elinkaari- ja turvallisuussuunnitelmat sekä ylläpidon suunnittelu.

Yleisten kirjastojen yhteistyö: osaprojektia koordinoi projektiasiantuntija / kirjastojen verkostoyhteistyö

- Kirjasto- ja kuntakentän toimintamallien yhteiskehittäminen, yleisten kirjastojen omistajuus hankkeesta, tunnettuihin tarpeisiin nojautuvat ratkaisut, kouluttaminen.

Sisältöyhteistyö: osaprojektia koordinoi projektiasiantuntija / kustannusala

- Taloudellisen tasapainon mallien etsiminen uuteen e-kirjastoon, sisältökentän toimintamallien ja yhteisten pelisääntöjen kehittäminen, lisenssimallien testaukset ja aineistojen hankinta.

Ohjausjärjestelmät

Digimediahankkeen ohjausryhmä

Arja Tuuliniemi, Kansalliskirjasto, FinELib

Johanna Selkee, Kuntaliitto

Jouni Pääkkölä, Oulun kaupunginkirjasto, YKN

Laura Tyysteri, Someron kaupunginkirjasto, YKK

Matti Sarmela, Valtakunnalliset kehittämisspalvelut

Katri Vääntinen, Helsingin kaupunginkirjasto

Virva Nousiainen-Hiiri, Helsingin kaupunginkirjasto, YKK

Asiantuntijajäsen: Marja Hjelt, Helsingin kaupunginkirjasto, Yleisten kirjastojen konsortio

E-kirjastohankkeen ohjausryhmä

Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto

Johanna Selkee, Kuntaliitto

Päivi Savinainen, YKN

Katri Vääntinen, Helsingin kaupunginkirjasto

Virva Nousiainen-Hiiri, omistaja, YKK

Asiantuntijaryhmät

Kirjastokentän asiantuntijaryhmä

Teknologian asiantuntijaryhmä

Sisältöjen asiantuntijaryhmä

Tulokset

Digimediahankkeen tulokset

- Selvitykset, suositukset, yhteenveto
 - Lisenssi- ja palvelumallit
 - Käyttäjätarpeet
 - Teknologia-arkkitehtuuri
 - Alustavaihtoehdot ja aineistojen suojaus
 - Aineistojen käytön alueellinen jakautuminen
 - Selvitys suosittelusta kirjastoympäristössä
- kirjastot.fi/digimediahanke/tulokset

E-kirjastohankkeen tulokset

- E-kirjaston kehittäminen siirtyy 1.1.2024 alkaen Kansalliskirjastoon perustettavaan e-kirjastoyksikköön.
- Yhtenäinen visuaalinen ilme, saavutettavuus huomioidaan
- Yhteinen kokoelma kaikille mukaan liittyneille kunnille
- Sisällöt hankitaan erillään teknologia-alustasta
- Avoimen lähdekoodin ratkaisu teknologian kehittämiseksi
- Uusi yhteistyö- ja hallintomalli: Kansalliskirjaston asiantuntemus, kirjastoammatillisen työn säilyttäminen kunnissa, ohjausjärjestelmä
- kirjastot.fi/ekirjastohanke

Kiitos!

Lisätietoja:

www.kirjastot.fi/ekirjastohanke

www.kirjastot.fi/digimediahanke